

YLIOPISTOTENTTI - UNIVERSITY EXAM

Opiskelijan nimi / Student name:	Opiskelijanumero / Student number:
---	---

Opettaja täyttää / Lecturer fills in:

Opintojakson koodi and nimi / The code and the name of the course: Koodi /Code 724209A Tentin nimi / Exam name Rahatalous	
Tiedekunta / Faculty: OBS	
Tentin pvm / Date of exam: 15.5.2019	Tentin kesto tunteina / Exam in hours: 3 h
Tentaattori(t) / Examiner(s): Marko Korhonen	Opintopistemäärä / Credit units: 5
	Sisäinen postios. / Internal address: 6 OyKKK
Sallitut apuvälineet / The devices allowed in the exam: ☐ Funktiolaskin / Scientific calculator ☐ Ohjelmoitava laskin / Programmable calculator ☐ Muu materiaali, tarkennettu alla / Other material, specified below:	
Tenttiin vastaaminen / Please answer the questions: ☒ Suomeksi / in Finnish ☐ Englanniksi / in English Suomenkielisessä tutkinto-ohjelmassa olevalla opiskelijalla on oikeus käyttää arvioitavassa opintosuorituksessa suomen kieltä, vaikka opintojakson opetuskieli olisi englanti. Tämä ei koske vieraan kielen opintoja. (Kts. <u>Koulutuksen johtosääntö 18 §</u>) In a Finnish degree programme a student has a right to use Finnish language for their study attainment, even though the language of instruction is English, (excluding language studies) even when the language of instruction is other than Finnish. (See <u>the Education Regulations 18 §</u>)	
Kysymyspaperi on palautettava / Paper with exam questions must be returned: ☒ Kyllä / Yes ☐ Ei / No	

Monivalintatehtävään on aina vastattava, joko a, b, c tai d. **Merkitse vastaukset viimeisen sivun vastauslomakkeelle! AINOASTAAN VASTAUSLOMAKE ARVOSTELLAAN!**

PALAUTA KYSYMYSPAPERI

- 1) Mikä seuraavista väitteistä pitää paikkansa?
 - a. Carl Mengerin mukaan vaihtokauppataloudessa hyödykerahaksi muodostuu se tavara, jonka säilyttäminen ja kuljettaminen on helpointa.
 - b. Carl Mengerin mukaan onnistunut rahajärjestelmä voi muodostua vain valtion järjestämänä.
 - c. Carl Mengerin mukaan vaihtokauppataloudessa helpoiten myytävää hyödykettä halutaan etenkin maksuvälineeksi.
 - d. Carl Mengerin mukaan onnistunut rahajärjestelmä voi muodostua ilman valtion osallistumista hankkeeseen.

- 2) James Tobin esitti teoreettisen selityksen, joka koskee erästä mahdollista rahan kysyntään liittyvää seikkaa. Tämä asia on
 - a) Rahan kiertonopeus on riippumaton taloudellisista suhdanteista.
 - b) Rahalla on ostovoimaa, vaikka se on itsessään hyödytöntä ja käyttökelvotonta.
 - c) Kukaan ei pidä kaikkia rahojaan käteisenä eikä kaikkia korottomalla käyttelytilillä, vaan osan kummassakin muodossa.
 - d) Ei ole järkevää pitää kaikkea rahoitusvarallisuutta rahana eikä kaikkea joukkovelkakirjoina, vaan kumpanakin kannattaa pitää osa rahoitusvarallisuudesta.

- 3) ”Klassinen kultakanta” kesti suunnilleen ajanjakson
 - a. 1815-1939
 - b. 1870-luvulta vuoteen 1914
 - c. 1700-luvun alusta Napoleonin sotiin.
 - d. 1945-1971

- 4) Mikä on NAIRU?
 - a. Teoria pankkien optimaalisesta antolainauskorosta.
 - b. Työttömyyden taso, joka ei aiheuta inflaatiolle nopeutumis- tai hidastumispaineita
 - c. Euroalueen vähimmäisvarantojärjestelmä.
 - d. Valuuttakurssijärjestelmä.

- 5) Mikä seuraavista väitteistä liittyy läheisesti käsitteeseen tuottokäyrä?
 - a) Lyhyiden lainojen korot ovat yleensä matalampia kuin pitkäaikaisten lainojen.
 - b) Korkeariskisten lainojen korot ovat yleensä korkeampia kuin matalariskisten.
 - c) Korkoa korolle –efektin vuoksi sijoituksen keskimääräinen vuosituotto euroina laskien on sitä suurempi, mitä kauemmin sijoitusta pidetään.
 - d) Valuutta-alueella vallitseva korkotaso on sitä korkeampi, mitä voimakkaampaa talouskasvua odotetaan.

- 6) Luennolla käsiteltiin mm Suomen markan ostovoiman kehitystä. Mikä seuraavista pitää paikkansa?
- Markan ostovoima supistui erittäin voimakkaasti ensimmäisen maailmansodan aikana.
 - Inflaatio oli jatkuvasti noin 5-10 % vuodessa 1870-luvulta itsenäistymiseen saakka.
 - Inflaatio oli suunnilleen nollassa 1950-luvun alusta vuoden 1973 öljykriisiin.
 - Toisen maailmansodan aikana ei koettu selvästi 1930-luvulla vallinnutta voimakkaampaa inflaatiota.
- 7) Mikä seuraavista on rahapolitiikan aikainkonsistenttiusongelman keskeinen sisältö?
- Lyhyen aikavälin tavoitteiden kannalta olisi järkevintä käyttää lähinnä korkopolitiikkaa, mutta korkojen muuttamien haittaa pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista, joten olisi järkevämpää käyttää avomarkkinaoperaatioita.
 - Lyhyen aikavälin tavoitteet saavutetaan tehokkaimmin avomarkkinaoperaatioilla, joiden käyttäminen vaikeuttaa pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista.
 - Lyhyellä aikavälillä olisi usein houkuttelevaa harjoittaa tiukempaa rahapolitiikkaa kuin mikä olisi pitkän aikavälin tavoitteita ajatellen järkevää.
 - Lyhyellä aikavälillä olisi usein houkuttelevaa harjoittaa löysemppää rahapolitiikkaa kuin mikä olisi pitkän aikavälin tavoitteita ajatellen järkevää.
- 8) Mundellin esittelemän trilemman mukaan maalla EI samanaikaisesti voi olla
- Omaa raha-, finanssi- ja kauppapolitiikkaa
 - Omaa rahapolitiikkaa, kiinteää valuuttakurssia ja vapaita pääoman liikkeitä
 - Omaa valuuttaa, vapaita pääoman liikkeitä ja itsenäistä finanssipolitiikkaa
 - Korkosäännöstelyä, vapaita pääoman liikkeitä ja kelluvaa valuuttakurssia
- 9) Mikä seuraavista Taylorin sääntöä koskevista väitteistä pitää paikkansa?
- Taylorin sääntö
 - Nykyään yhä useammat keskuspankit ilmoittavat asettavansa ohjauskoron Taylorin säännön mukaisesti ja julkaisevat yhtälössä käytettävät parametrit.
 - Taylorin sääntö ilmaisee sopivan politiikkakoron kiinteiden valuuttakurssien järjestelmässä, mutta ei kelluvien kurssien ja suoran inflaatiotavoitteen järjestelmässä.
 - Taylorin sääntö ilmaisee sopivan rahapoliittisen koron funktiona inflaatiosta ja BKT:n trendipoikkeamasta.
- 10) Mikä seuraavista väitteistä pitää paikkansa euroalueella?
- Kaikki keskuspankkiraha lasketaan raha-aggregaattiin M1.
 - Kaikki yleisön käyttelytilitalletukset lasketaan raha-aggregaattiin M1.
 - Kaikki yleisön käyttelytilitalletukset lasketaan raha-aggregaattiin M2.
 - Raha-aggregaattiin M1 lasketaan vain keskuspankkirahaa.

- 11) Toisen maailmansodan jälkeen Suomessa oli vuosikymmeniä kestänyt ”kahlitun rahan aika”, jolloin pankkien toimintaa säänneltiin tarkasti. Mikä seuraavista EI ollut yksi sääntelyn muoto?
- Pankkien talletuskorot olivat säänneltyjä.
 - Pankkien antolainauksen määrä oli säännelty.
 - Pankkien keskimääräinen antolainauskorko oli säännelty.
 - Pankkien lainaamisessa Suomen Pankista oli kiintiöjärjestelmä.
- 12) Mikä seuraavista on tyypillistä pankkien välisille repo-sopimuksille euroalueella?
- Ainoastaan suurimmat ja luotetuimmat pankit voivat saada tällä markkinalla lainoja.
 - Näistä lainoista on erittäin hyvä ja kattava tilastointi.
 - Lainan lopullinen pituus sovitaan usein tai yleensä vasta laina-aikana.
 - Vakuus on yleensä euroalueella liikkeessä oleva arvopaperi.
- 13) Mikä seuraavista oli Keynesin keskeinen väite/johtopäätös rahan kysynnän osalta?
- Koska pankit joutuvat kilpailemaan tallettajista, talletustilien korot seuraavat markkinakorkoja siten, ettei korkotaso vaikuta rahan kysyntään.
 - Inflaatio-odotukset vaikuttavat rahan kysyntään.
 - Kukaan ei pidä kaikkea rahoitusvarallisuuttaan käteisenä, vaan osan pankkitilillä, jos pankkipalveluita on saatavilla.
 - Korkeat korot vähentävät rahan kysyntää.
- 14) Mikä seuraavista EI ole tavallinen tai potentiaalisesti tärkeä syy, jonka vuoksi pankit pitävät keskuspankkirahaa?
- Vähimmäisvarantovaatimus
 - Tarve välittää asiakkaiden maksuja tilisiirtojärjestelmässä.
 - Asiakkaiden mahdolliset käteisnostot.
 - Korkotuottojen maksimointi.
- 15) Mikä seuraavista on keskeinen olettaus yksinkertaisessa luotonlaajenemismallissa?
- Yleisön käteissuhde on vakio.
 - Yleisö pitää aina saman euromääräisen summan käteisenä.
 - Lainaa nostanut henkilö tai yritys tallettaa rahat pankkiin eikä käytä niitä.
 - Pankit eivät koe luottotappioita, vaan kaikki asiakkaat maksavat lainansa takaisin.
- 16) Luennoilla määriteltiin ja kuvattiin sääntely ja valvonta. Mikä seuraavista vaihtoehdoista on oikea:
- Finanssivalvonta korostaa sääntelyn monimutkaisuutta ja valvonnan perustumista lakien noudattamiseen.
 - Finanssivalvonta korostaa sääntelyn yksinkertaisuutta ja valvonnan perustumista julkiseen informaatioon.
 - Finanssivalvonta korostaa sääntelyn selkeyttä ja johdonmukaisuutta sekä valvonnan perustumista siihen, että riskinotto suhteutetaan valvottavan riskinkantokykyyn.
 - Finanssivalvonta korostaa, että sääntelyssä pitää noudattaa globaaleja normeja ja valvonnan perustumista hyviksi havaittuihin käytäntöihin.

17) Mishkinin kirjassa ja luennoilla oli esillä käsite "ei-symmetrinen informaatio" (asymmetric information). Sääntelyyn ja valvontaan yhdistettynä se tarkoittaa, että:

- a) Finanssimarkkinoilla joku tai jompikumpi osapuoli esim. sopimuksessa ei tiedä tarpeeksi toisista / toisesta osapuolesta tehdäkseen hyviä päätöksiä sopimuksessa (esim. luototus)
- b) Finanssimarkkinoilla joku tai jompikumpi osapuoli esim. lainasopimuksen yhteydessä muuttaa käyttäytymistään, eikä toinen osapuoli tiedä sitä.
- c) Ne toimijat, jotka todennäköisimmin saavat aikaan luottotappioita, omaavat informaatioedun suhteessa niihin, jotka hoitavat lainansa
- d) Ne toimijat, jotka todennäköisimmin muuttavat käyttäytymistään riskillisempään suuntaan haluavat liikaa luototusta

18) Luennoilla oli esillä vakavaraisuuden periaate ja määriteltiin, että vakavaraisuusvaatimus on omat varat jaettuna riskipainotetuilla saamisilla. Mikä on oikein:

- a) Omilla varoilla tarkoitetaan pankin likvidiä varallisuutta ja riskipainotetuilla saamisilla riskikertoimia
- b) Omilla varoilla tarkoitetaan omaa pääomaa ja riskipainotetuilla saamisilla eri riskikertoimilla painotettuja saamia
- c) Omilla varoilla tarkoitetaan pankin liike-tulosta ja riskipainotetuilla saamisilla pankin riskitasetta
- d) Omilla varoilla tarkoitetaan pankin taseen loppusummaa ja riskipainotetuilla saamisilla pankin riskillisiä saamia

19) Luennoilla oli esillä eurooppalainen pankkivalvonta ja tuotiin esiin asioita, joihin valvoja kiinnittää pankissa huomioita. Mikä seuraavista on asia, mihin **valvoja ei kiinnitä huomiota** kun hän arvioi pankin tilaa:

- a) Valvottavat eivät ota toiminnassaan kohtuuttomia riskejä
- b) Tuotteista, palveluista palveluntarjoajista ja pörssi-yhtiöistä annettu informaatio on laadultaan hyvää
- c) Menettelytavat finanssimarkkinoilla ovat asialliset
- d) Rahapolitiikan vaikutus pankin toimintaan on kunnossa

20) Mikä seuraavista rahoitusjärjestelmän infrastruktuureja kuvaavista väittämistä **EI** pidä paikkaansa:

- a) Rahoitusjärjestelmän infrastruktuureilla, eli maksu- ja selvitysjärjestelmillä tarkoitetaan niitä monenkeskisiä järjestelyjä ja järjestelmiä, joita sovelletaan ja käytetään maksujen, arvopapereiden, johdannaisten ja muiden talouden tapahtumien selvittämiseen, toimittamiseen ja tallentamiseen
- b) Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri on keskuspankkien ylläpitämä tietoverkko, johon rahoitusmarkkinatoimijat tallettavat kaikki omat transaktiotietonsa. Infrastruktuuri koostuu fyysisistä tietoliikenneverkkoista, jotka kytkevät rahoitusmarkkinatoimijoiden omat keskustietokoneet keskuspankkien vastaaviin koneisiin.
- c) Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuriin kuuluvat maksujärjestelmien lisäksi arvopaperikeskukset, joissa selvitetään arvopaperikauppoja ja jotka vastaavat arvopapereiden säilytyksestä, sekä keskusvastapuolet ja kauppatietorekisterit.
- d) Rahoitusjärjestelmän infrastruktuurilla ei kuitenkaan tarkoiteta vain tietotekniikkajärjestelmiä, vaan käsite kattaa myös ne sopimukset, säännöt, toimintatavat ja menettelyt, joilla on sovittu hoidettavaksi tapahtumatietojen välitys ja niiden vaatimien katteiden siirto.

21) Maksujärjestelmät ovat keskeinen osa rahoitusjärjestelmän infrastruktuuria. Alla on esitetty väitteitä, jotka kuvaavat sekä nettouttavia maksujärjestelmiä että bruttomaksujärjestelmiä. Vain yksi niistä pitää täysin paikkansa, mikä?

- a) Bruttomaksujärjestelmään osallistuvien maksut kootaan tietyin aikavälein selvitettäväksi (esim. päivän päätteeksi), minkä jälkeen katteensiirrot toteutetaan netotettuina.
- b) Bruttomaksujärjestelmän hyvä puoli on likviditeetin säästö eli katteiden siirtoon tarvitaan vain pieni määrä rahaa.
- c) Nettouttavan maksujärjestelmän hyvä puoli on maksun reaaliaikainen lopullisuus (ei vastapuoliriskiä).
- d) Nettouttavan maksujärjestelmän huono puoli on vastapuoliriski eli tilanne, jossa joku osapuolista ei pysty suorittamaan selvityksessä todettua velkaansa.

22) Infrastruktuurit eli maksu- ja selvitysjärjestelmät ovat välttämätön osa rahoitusjärjestelmän perusrakennetta. Mikä seuraavista väittämistä kuvaa parhaiten keskuspankin toimintaa rahoitusjärjestelmien infrastruktuureihin liittyen?

- a) Keskuspankilla on kolme roolia: operaattori, yleisvalvoja ja katalysti.
- b) Keskuspankin roolina on pääasiassa toimia rahoitusjärjestelmän infrastruktuuria koskevien tilastojen kerääjänä.
- c) Keskuspankki vastaa koko rahoitusjärjestelmän infrastruktuurista, kaupallisilla toimijoilla ei ole roolia.
- d) Keskuspankin rooli on erittäin pieni, sillä rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri on pääasiassa kaupallisten toimijoiden käsissä.

23) Pyrkimään turvaamaan rahoitusjärjestelmän vakautta keskuspankki suorittaa yleisvalvontaa. Mikä seuraavista keskuspankin yleisvalvontatoimintaa ohjaavista väittämistä **EI** pidä paikkaansa:

- a) Yleisvalvonta tarkoittaa keskuspankin vastuulla olevaa markkinainfrastruktuurien järjestelmätason valvontaa.
- b) Yleisvalvonnan tavoitteena on varmistaa maksu- ja selvitysjärjestelmien luotettava ja tehokas toiminta koko yhteiskunnan kannalta.

- c) Yleisvalvonnassaan keskuspankki valvoo rahoitusmarkkinatoimijoita (pankkeja) ja niiden riskinottoa erityisesti osake-, korko-, johdannais- ja valuuttamarkkinoilla.
- d) Yleisvalvonnassaan keskuspankki valvoo maksu- ja selvitysjärjestelmiä seuraamalla, analysoimalla ja arvioimalla säännöllisesti näiden järjestelmäkokonaisuuksien tilaa ja kehitystä.

VASTAUSLOMAKE

Ympyröi oikea vastaus

NIMI: _____

Opiskelijanumero: _____

1.	A	B	C	D
2.	A	B	C	D
3.	A	B	C	D
4.	A	B	C	D
5.	A	B	C	D
6.	A	B	C	D
7.	A	B	C	D
8.	A	B	C	D
9.	A	B	C	D
10.	A	B	C	D
11.	A	B	C	D
12.	A	B	C	D
13.	A	B	C	D
14.	A	B	C	D
15.	A	B	C	D
16.	A	B	C	D
17.	A	B	C	D
18.	A	B	C	D
19.	A	B	C	D
20.	A	B	C	D
21.	A	B	C	D
22.	A	B	C	D
23.	A	B	C	D